
Codul Deontologic al COM

(Marþi, 27 Septembrie 2005) - Contributed by Centrul pentru Jurnalism Independent - Last Updated (Marþi, 27 Septembrie 2005)

STATUTUL JURNALISTULUI

ELABORAT DE CONVENTIA ORGANIZATIILOR DE MEDIA

1. Profesiunea de jurnalist este libera si independenta, în concordanta cu principiile dreptului la libera exprimare si ale dreptului la informatie, enuntate de Declaratia Universala a Drepturilor Omului, de Conventia Europeana a Drepturilor Omului, de Constitutia României, precum si de Codul Deontologic al Jurnalistului, ce face parte integranta din prezentul Statut .
2. Jurnalist este acea persoana care exercita dreptul inviolabil la libera exprimare si a carei principala sursa de venituri este obtinuta din realizarea de produse jurnalistice - fie ca angajat, fie independent - indiferent de domeniul mass-media în care lucreaza (presa scrisa, audiovizual, online, etc.).
3. Profesiunea de jurnalist este recunoscuta de organizatiile profesionale, patronale si sindicale, semnatare ale acestui Statut.
4. Rolul, conduita profesionala, drepturile si obligatiile jurnalistului sunt prevazute în Codul Deontologic al Jurnalistului, parte integranta a acestui statut.
5. Prevederile Codului Deontologic sunt liber consimtite de jurnalistii membri ai organizatiilor profesionale, patronale si sindicale, semnatare ale acestui statut.
6. Implementarea prevederilor prezentului statut, precum si ale Codului Deontologic cade în sarcina organului specializat al fiecarei organizatii semnatare.
7. Unitatea de implementare poate media orice litigiu dintre jurnalist si angajator.
8. Jurnalistul are dreptul sa se adreseze unitatii de implementare în litigiile dintre el si angajator, referitoare la exercitarea profesiei.
9. Nici una dintre prevederile statutului, ale Codului Deontologic sau ale Contractului Colectiv de Munca nu poate fi interpretata contrar principiilor internationale privitoare la libera exprimare.
10. Jurnalistii ce nu sunt membrii nici uneia dintre organizatiile semnatare ale prezentului statut vor putea depune o declaratie de acceptare a prevederilor acestuia la secretariatul Conventiei Organizatiilor de Media.
11. În egala masura, prezentul statut este deschis spre aderare tuturor organizatiilor profesionale, patronale si sindicale ale jurnalistilor ce nu au participat la elaborarea lui, dar care se regasesc în prevederile acestuia.

Prezentul statut a fost adoptat de catre Conventia Organizatiilor de Media, la Sinaia, în perioada 9 - 11 iulie 2004.

CODUL DEONTOLOGIC AL JURNALISTULUI

ELABORAT DE CONVENTIA ORGANIZATIILOR DE MEDIA

PREAMBUL

Prezentul Cod Deontologic a fost elaborat în de organizatiile membre în Conventia Organizatiilor de Media.

Prevederile prezentului Cod Deontologic sunt liber consimtite de jurnalistii membri ai organizatiilor profesionale, patronale si sindicale, semnatare ale Statutului Jurnalistului adoptat de catre Conventia Organizatiilor de Media, la Sinaia, în perioada 9 - 11 iulie 2004.

Aplicarea prevederilor Codului Deontologic se va realiza prin grija organelor specializate ale fiecărei organizatii semnatare a Statutului Jurnalistului.

În cuprinsul prezentului Cod, notiunea de interes public va fi înțeleasa pornind de la urmatoarele premise:

- Orice chestiune care afecteaza viata comunitatii este de interes public. Acesta nu se rezuma numai la aspectele politice, ci include orice alta împrejurare care prezinta interes pentru comunitate.
- Interesul public nu priveste doar ceea ce autoritatile considera ca este de interes public.
- Modul în care functioneaza si actioneaza guvernul, autoritatile ori institutiile publice, precum si orice alta entitate care utilizeaza bani publici sau care afecteaza interesul comunitatii este de interes public major.
- Toate actiunile, omisiunile, gesturile si cuvintele demnitarilor, politicienilor si ale tuturor functionarilor publici legate de exercitarea functiei lor sunt de interes public major. Viata privata a acestora este de interes public atunci când are relevanta pentru exercitarea functiei.
- Având în vedere contributia autoritatilor la gestionarea puterii si a serviciilor publice, critica adusa acestora se bucura de un interes public major.
- Atunci când nu exista un interes public evident, libertatea de exprimare nu poate fi limitata decât de interesul protejarii unui alt drept fundamental.
- Orice informatii privind încălcarea drepturilor omului - asa cum sunt acestea definite în documentele internationale ratificate de România - sunt de interes public major.

1. ROLUL JURNALISTULUI

1.1. Jurnalistul este dator sa exercite dreptul inviolabil la libera exprimare în virtutea dreptului publicului de a fi informat. Jurnalistul se bucura de o protectie sporita în exercitarea acestui drept datorita rolului vital, de aparator al valorilor democratice, pe care presa îl îndeplineste în societate.

1.2. Jurnalistul este dator sa caute, sa respecte si sa comunice faptele - asa cum acestea pot fi cunoscute prin verificari rezonabile - în virtutea dreptului publicului de a fi informat.

1.3. Jurnalistul este dator sa exprime opinii pe o baza factuala. În relatarea faptelor si a opiniilor, jurnalistul va actiona cu buna-credinta.

1.4. Jurnalistul este dator sa semnaleze neglijenta, injustitia si abuzul de orice fel.

1.5. În demersul sau de a informa publicul, jurnalistul este dator să reflecte societatea în ansamblul și diversitatea ei, acordând acces în presă și opiniilor minoritare și individuale.

Publicul are dreptul să cunoască nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, sochează sau deranjează.

Acestea sunt cerințe ale pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.

1.6. Profesia de jurnalist implică drepturi și obligații, libertăți și responsabilități.

2. CONDUITA PROFESIONALĂ

2.1. Respectarea drepturilor omului

În exercitarea rolului sau de garant al democrației, presa are datoria primordială de a respecta drepturile omului. Astfel :

2.1.1. Jurnalistul este dator să respecte prezumția de nevinovăție.

2.1.2. Jurnalistul este dator să respecte viața privată a persoanei (inclusiv aspectele care tin de familie, domiciliu și corespondență). Amestecul în viața privată este permis atunci când interesul public de a afla informația prevalează. În acest context este irelevant dacă o persoană publică a dorit sau nu să dobândească această calitate. O activitate nu este privată doar pentru motivul că nu este desfășurată în public.

2.1.3. Jurnalistul este dator să țină cont de interesul legitim al minorului. El va proteja identitatea minorilor implicați în infracțiuni, ca victime sau ca autori, cu excepția situației în care interesul public cere ca aceștia să fie identificați, sau la solicitarea expresă a părinților sau a reprezentanților lor legali, în vederea protejării interesului superior al minorului.

2.1.4. Identitatea victimelor accidentelor, calamităților, infracțiunilor, cu precădere cele ale agresiunilor sexuale, nu trebuie să fie dezvăluită, cu excepția situației în care există acordul al acestora sau când un interes public major prevalează. De același regim beneficiază și persoanele defavorizate (bolnavi, persoane cu dizabilități, refugiați, etc.).

2.1.5. Jurnalistul este dator să nu discrimineze nici o persoană pe motive de rasă, etnie, religie, sex, vârstă, orientare sexuală ori dizabilități și să nu instige la ură și violență atunci când relatează fapte sau își exprimă opiniile.

2.2. Regulile redactării

2.2.1. Informația trebuie delimitată clar de opinii. Jurnalistul va face demersuri rezonabile în acest sens.

2.2.2. Jurnalistul va verifica informațiile în mod rezonabil înainte de a le publica și va exprima opinii pe o bază factuală. Informațiile vadit neadeverate, sau cele despre care jurnalistul are motive temeinice să creadă că sunt false nu vor fi publicate.

2.2.3. În chestiunile despre care relatează, jurnalistul trebuie să facă eforturi pentru a prezenta punctele de vedere ale tuturor părților implicate.

2.2.4. Jurnalistul va respecta în redactare regulile citării. În cazul citării parțiale a unei persoane, jurnalistul are obligația de a nu denatura mesajul acelei persoane.

2.3. Protecția surselor

2.3.1. Jurnalistul are obligatia de a pastra confidentialitatea acelor surse care solicita sa isi pastreze anonimatul sau a acelor surse a caror dezvaluire le poate pune în pericol viata, integritatea fizica si psihica sau locul de munca.

2.4. Colectarea informatiilor

2.4.1. Jurnalistul va obtine informatii în mod deschis si transparent. Folosirea tehnicilor speciale de investigatie este justificata atunci când exista un interes public si când informatiile nu pot fi obtinute prin alte mijloace. Se recomanda ca utilizarea tehnicilor speciale de investigatie sa fie mentionata explicit în momentul publicarii informatiilor.

2.5. Abuzul de statut

2.5.1. Folosirea statutului de jurnalist pentru a obtine beneficii personale sau în favoarea unor terte parti constituie o grava încălcare a normelor etice si este inacceptabila.

2.5.2. Jurnalistul nu va accepta daruri în bani sau în natura sau orice alte avantaje care îi sunt oferite în considerarea statutului sau profesional.

2.5.3. Jurnalistul va evita sa se afle într-o situatie de conflict de interese. Se recomanda separarea activitatilor editoriale ale jurnalistului de cele politice si economice.

2.6. Independenta

2.6.1. Jurnalistul își va exercita profesia conform propriei sale constiinte si în acord cu principiile prevazute de Statutul Jurnalistului si prezentul Cod Deontologic.

2.7. Corectia erorilor. Dreptul la replica

2.7.1. Jurnalistul va corecta cu promptitudine orice eroare care apare în materialele sale. Acolo unde considera necesar, jurnalistul poate sa publice si scuze.

2.7.2. Dreptul la replica se acorda atunci când cererea este apreciata ca fiind îndreptatita si rezonabila.

3. DREPTURILE JURNALISTULUI

3.1. Jurnalistul este protejat de tratatele si conventiile internationale la care România este parte si care garanteaza libertatea de exprimare si liberul acces la informatii, precum si la toate sursele de informare.

3.2. Jurnalistul are dreptul de a se opune cenzurii de orice fel.

3.3. Protectia secretului profesional si a confidentialitatii surselor este în egala masura un drept dar si o obligatie al jurnalistului.

3.4. Jurnalistul are dreptul la clauza de constiinta. El are libertatea de a refuza orice demers jurnalistic împotriva principiilor eticii jurnalistice sau a propriilor convingeri. Aceasta libertate deriva din obligatia jurnalistului de a informa publicul cu buna-credinta.

3.5. În virtutea bunei practici de separare a activitatilor economice de cele editoriale, jurnalistul are dreptul de a refuza sa atraga contracte de publicitate sau sponsorizare pentru institutia de presa la care lucreaza.

3.6. Jurnalistul se bucura, potrivit legii, de protectia drepturilor de autor.

3.7. Jurnalistul își afirma dreptul de a fi aparat de catre institutia de presa unde își exercita profesia, precum si de catre asociatia profesionala ori sindicala care îi reprezinta interesele împotriva oricarei presiuni exercitate contra sa, de natura sa determine o încălcare a conduitei profesionale prevazute de Statutul Jurnalistului si de prezentul Cod Deontologic.

Prezentul Cod Deontologic este parte integranta a Statutului Jurnalistului adoptat de catre Conventia Organizatiilor de Media, la Sinaia, în perioada 9 - 11 iulie 2004 .